

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 1/09-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. E. H., B., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľ. B., B., namietajúcu porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1 Er 71/2007 zo 6. augusta 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. E. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. septembra 2008 doručená sťažnosť PhDr. E. H., B. (ďalej len „sťažovateľka“), namietajúca porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Er 71/2007 zo 6. augusta 2008 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorou žiadala vydať tento nález:

„1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn.: I Er 71/2007, právoplatným uznesením sp. zn. I Er 71/2007, EX 25/2007 zo dňa 06. 08. 2008, proti ktorému nie je možný riadny ani mimoriadny opravný prostriedok, porušil základné právo sťažovateľky, PhDr. E. H., na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, odňatím jej zákonnému sudcovi v konaní, porušil základné právo zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy SR na súdnu ochranu a to v spojení s nesprávnymi a neodôvodnenými skutkovými zisteniami a právnymi závermi v uznesení, ktoré sú z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

2. Uznesenie OS Bratislava I sp. zn.: I Er 71/2007, EX 25/2007 zo dňa 06. 08. 2008 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I za účelom opätovného prerokovania a rozhodnutia vo veci s tým, že v ďalšom postupe je súd viazaný právnymi názormi Ústavného súdu SR.

3. Sťažovateľke PhDr. E. H., priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 16 000 000,- Sk, slovom šesťnásťmiliónovslovenských korún, ktoré jej je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný zaplatiť náhradu trov konania PhDr. E. H. vo výške podľa vyčíslenia, na účet advokátky JUDr. E. B., do 15. dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu, sťažovateľka je ako povinná účastníčkou exekučného konania, ktoré je proti nej vedené na základe návrhu JUDr. M. B., advokáta ako oprávneného (ďalej len „oprávnený“), pre vymoženie sumy 5 694 000 Sk, 19 % DPH z tejto sumy a príslušenstva. Exekučným titulom pre vedenie exekúcie je notárska zápisnica notárky JUDr. R. B. sp. zn. N 21/2006, Nz 11198/2006, NCrls 11136/2006 obsahujúca vyhlásenie o uznaní dlhu a súhlase dlžníka s exekúciou z 23. marca 2006 (ďalej len „notárska zápisnica“). V tejto notárskej zápisnici sťažovateľka uviedla, že 20. januára 2004 podpísala mandátnu zmluvu s oprávneným ako advokátom (tvorí neoddeliteľnú súčasť notárskej zápisnice), ktorou sa zaviazala oprávnenému zaplatiť odmenu za poskytované právne služby. Odmena oprávneného k 23. marcu 2006 predstavuje 5 694 000 Sk a daň z pridanej hodnoty. V notárskej zápisnici sťažovateľka uznala tento svoj záväzok, vyhlásila, že ho splatí oprávnenému do 31. decembra 2006, a vyhlásila i to, že

súhlasí, aby v prípade nesplnenia jej záväzkov vyplývajúcich z tejto notárskej zápisnice mohol oprávnený viesť exekučné konanie na jej majetok až do výšky nesplateného dlhu.

Sťažovateľka predložila ústavnému súdu kópiu faktúry, ktorá bola vystavená oprávneným 19. januára 2007 pod č. 20070027 a ktorou jej faktúruje odmenu za právne služby podľa mandátnej zmluvy z 20. januára 2004 v súlade s vyhlásením o uznaní dlhu v notárskej zápisnici. Sťažovateľka ďalej predložila ústavnému súdu kópiu svojho listu zo 14. januára 2007 adresovaného oprávnenému, v ktorom uviedla, že faktúru neakceptuje, ako aj tri rôzne mandátne zmluvy, ktoré uzatvorila s oprávneným v rovnaký deň, a to 20. januára 2004, a ktorých predmetom bolo poskytovanie právnych služieb oprávneným ako advokátom pri ochrane práv a oprávnených záujmov mandanta „*v súvislosti s protiprávnymi úkonmi spoločníka a konateľa spoločnosti W. R. spol. s r. o.* (ďalej len „spoločnosť“) *Ing. P. R.*“, resp. podľa ďalšej mandátnej zmluvy „*v súvislosti s protiprávnymi úkonmi Ing. S. R. a iných osôb*“ a podľa tretej mandátnej zmluvy „*najmä ale nie len v súvislosti s protiprávnymi úkonmi Ing. S. R.*“. Mandantom podľa týchto zmlúv boli v prvej zo zmlúv spoločnosť, ktorej konateľom bola sťažovateľka a samotná sťažovateľka, v druhej sťažovateľka a v tretej spoločnosť. Odmena mandatára bola dojednaná ako odmena kombinovaná, a to tak, že mandatárovi patrí jednak odmena hodinová (4 000 Sk za hodinu a DPH), ktorá bude faktúrovaná spravidla mesačne a prílohou faktúry bude časová špecifikácia práce za faktúrované obdobie, a jednak odmena podielová vo výške 25 % a DPH z akejkoľvek peňažnej sumy skutočne vymoženej pre mandanta. Okrem takejto odmeny patrí mandatárovi i odmena tarifná za zastupovanie v konaní pred orgánmi verejnej moci, ak bude sťažovateľke takýto nárok na náhradu trov konania priznaný, s tým, že o takéto sumy sa neznižuje odmena podielová. Hodinová odmena mala byť splatná v deň splatnosti faktúry, ktorou bude táto odmena faktúrovaná, a podielová odmena do 10 dní od prijatia plnenia mandantom alebo mandatárom na základe faktúry mandatára (čl. II mandátnych zmlúv).

Sťažovateľka v priebehu tohto exekučného konania 16. januára 2008 podala okresnému súdu návrh na jeho zastavenie, eventuálne na odklad exekúcie. Tvrdila, že exekúcia je neprípustná, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Tento dôvod podľa jej názoru spočíval v tom, že pred okresným súdom sa vedie pod sp. zn. 9 C 13/2007 na návrh sťažovateľky smerujúci voči oprávnenému konanie o určenie

neplatnosti „Vyhlásenia o uznaní dlhu a súhlase dlžníka s exekúciou“ obsiahnuté v notárskej zápisnici, v ktorom bolo uznesením okresného súdu č. k. 9 C 13/2007-38 z 19. februára 2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 167/07-88 z 29. júna 2007 vydané predbežné opatrenie, ktoré je právoplatné a ktorým bolo oprávnenému uložené zdržať sa úkonov vedúcich k predaju akéhokoľvek hnutel'ného i nehnuteľného majetku sťažovateľky a úkonov obmedzujúcich ich užívanie sťažovateľkou výkonom práv vyplývajúcich pre povinného z vyhlásenia sťažovateľky o uznaní dlhu a súhlase dlžníka s exekúciou v notárskej zápisnici až do právoplatného skončenia konania vo veci sp. zn. 9 C 13/07. Sťažovateľka ďalej uviedla, že jej dlh voči oprávnenému je dokumentovaný iba jej vynúteným uznaním dlhu v notárskej zápisnici, ktorej prílohou je iba mandátna zmluva z 20. januára 2004, k dlhu vystavil povinný faktúru na sumu 5 594 000 Sk a DPH z titulu odmeny za právne služby na základe mandátnej zmluvy a v súlade s notárskou zápisnicou bez časovej a vecnej špecifikácie – teda vyúčtovania, ktorá podľa mandátnej zmluvy mala byť jej súčasťou. Sťažovateľka po doručení faktúry oznámila oprávnenému, že faktúru neakceptuje. Notársku zápisnicu podpisovala sťažovateľka v stave po diagnostikovaní nádorového ochorenia v pokročilom štádiu s absenciou slobodnej vôle a na nátlak oprávneného. Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že 20. januára 2004 boli uzatvorené spolu tri mandátne zmluvy identického obsahu, čo vylučuje posúdiť opodstatnenosť sumy, ktorá je predmetom exekúcie, keď oprávnený neskôr dve z týchto troch mandátnych zmlúv vypovedal. Sťažovateľka poukazuje na to, že k mandátnym zmluvám nebolo vyhotovené riadne vyúčtovanie, pokiaľ ide o pohľadávku povinného z mandátnych zmlúv uzatvorených s obchodnou spoločnosťou, v ktorej bola sťažovateľka konateľkou, tieto si oprávnený prihlásil do konkurzného konania vedeného proti tejto obchodnej spoločnosti, avšak neboli mu uznané. Sťažovateľka vo vzťahu k notárskej zápisnici zdôraznila, že uznaním dlhu sa nezbavila možnosti uplatňovať proti nemu námietky, a teda brániť sa tým, že nárok veriteľa neobstojí z hľadiska hmotného práva a notárska zápisnica ako taká neobsahuje všetky predpísané náležitosti. Z týchto dôvodov sťažovateľka podaním zo 16. januára 2008 navrhla exekučnému súdu exekúciu, alternatívne zastaviť alebo povoliť odklad exekúcie do právoplatného skončenia veci vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 9 C 13/2007.

Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol tak, že odklad exekúcie nepovolil. Sťažovateľka prevzala rozhodnutie 13. augusta 2008.

K porušeniu základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu malo dôjsť tým, že o návrhu sťažovateľky na zastavenie, alternatívne odklad exekúcie, rozhodla sudkyňa JUDr. G. B., ktorá nie je zákonnou sudkyňou vo veci, pretože zákonnou sudkyňou v konaní sp. zn. 1 Er 71/2007 je sudkyňa JUDr. T. K.

K porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu malo dôjsť tým, že okresný súd pri vydaní napadnutého uznesenia ignoroval dôvody a na ich preukázanie k návrhu pripojené listinné dôkazy sťažovateľky, nevzal do úvahy existenciu prebiehajúceho súdneho konania pred okresným súdom sp. zn. 9 C 13/2007 a v ňom vydaného právoplatného predbežného opatrenia. Navyše v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa uvádza, že nemožno očakávať, že exekúcia bude zastavená, čím je vopred vylučované určenie neplatnosti notárskej zápisnice v inom samostatnom súdnom konaní pred jeho právoplatným skončením, a navyše okresný súd diskriminuje sťažovateľku vo vzťahu k oprávnenému pri uplatňovaní jej práv, čo je o to závažnejšie, že sudkyňa JUDr. G. B. je predsedníčkou okresného súdu. Napadnuté rozhodnutie bolo vydané bez toho, aby okresný súd vzal do úvahy sťažovateľkou predložené listinné dôkazy.

Sťažovateľka so sťažnosťou predložila ústavnému súdu aj uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 90/08-189 z 30. mája 2008, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 13/2007-151 z 5. februára 2008, ktorým bol zamietnutý návrh oprávneného ako odporcu na zrušenie predbežného opatrenia vydaného uznesením č. k. 9 C 13/2007-38 z 19. februára 2007.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti ústavnému súdu uviedla, že v rovnakej exekučnej veci okresný súd 12. augusta 2008 vydal bez návrhu sudkyňou JUDr. G. B. uznesenie sp. zn. 1 Er 71/2007, ktorým povolil odklad rovnakej exekúcie v časti predaja nehnuteľnosti, ktorej je sťažovateľka podielovou spoluvlastníčkou, a to do doby zániku predbežného opatrenia vydaného okresným súdom uznesením č. k. 9 C 13/2007-38 z 19. februára 2007. Touto nehnuteľnosťou je byt č. 57 na 6. poschodí v dome súp. č. 6302, stojacom na parc. č. 10215/1, okres B., obec B., k. ú. S., zapísané na LV č. 6669, ktorého je sťažovateľka podielovou spoluvlastníčkou v 1/2 a druhým podielovým spoluvlastníkom v 1/2 je I. L., ktorý nadobudol spoluvlastnícky podiel na základe kúpnej zmluvy z 11. decembra 2007, a k tomu prináležiaci spoluvlastnícky podiel na pozemkoch zapísaných na LV č. 6803 v rovnakom vlastníckom režime (ďalej len „byt“). V odôvodnení tohto rozhodnutia okresný

súd uviedol, že z oznámenia súdneho exekútora povereného vykonávaním exekúcie doručeného okresnému súdu 11. februára 2008 zistil, že podielový spoluvlastník tejto nehnuteľnosti si uplatnil u súdneho exekútora predkupné právo, a to listom z 5. februára 2008. Z obsahu spisu vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 9 C 13/2007 exekučný súd zistil, že predmetom tohto konania je nielen návrh sťažovateľky na určenie neplatnosti „Vyhlásenia o uznaní dlhu a súhlase dlžníka s exekúciou“, ale aj zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva uzatvorenej medzi sťažovateľkou ako dlžníkom a oprávneným ako veriteľom 29. marca 2006. Hoci okresný súd pôvodne predbežným opatrením vydaným uznesením č. k. 9 C 13/2007-38 z 19. februára 2007 zakázal oprávnenému ako odporcovi vykonávať úkony vedúce k predaju hnutel'ného a nehnuteľného majetku sťažovateľky a úkonov obmedzujúcich ich užívanie výkonom práv vyplývajúcich pre odporcu ako oprávneného i zo zmluvy o zriadení záložného práva uzatvorenej medzi Ing. M. F. – dcérou sťažovateľky - a odporcom – oprávneným – z 23. marca 2006, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací v tejto časti svojím uznesením č. k. 6 Co 167/07-88 z 29. júna 2007 uznesenie okresného súdu zmenil a v tomto rozsahu návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Predmetom záložnej zmluvy bol spoluvlastnícky podiel vo veľkosti $\frac{1}{2}$ na byte patriaci Ing. M. F. a touto záložnou zmluvou bol zabezpečený záväzok sťažovateľky voči oprávnenému na úhradu odmeny za poskytovanie právnych služieb. Ďalej okresný súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 1 Er 71/2007, ktorým povolil odklad rovnakej exekúcie v časti predaja spoluvlastníckeho podielu sťažovateľky na byte uviedol, že z exekučného spisu mal za preukázané, že podielový spoluvlastník nehnuteľnosti – Mgr. I. L. – 5. februára 2008 v hotovosti zložil na účet súdneho exekútora sumu vo výške podielu, ktorý sa mal vydražiť. Nehnuteľnosť mala byť predmetom dražby, ktorá sa mala uskutočniť 8. februára 2008. Okresný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že sťažovateľka písomne oznámila oprávnenému, že má záujem jeho pohľadávku uhradiť, snaží sa dlh vyrovať, čo sa stalo deväť mesiacov po spísaní notárskej zápisnice. S poukazom na toto správanie sťažovateľky, ako aj s poukazom na to, že v exekučnom konaní nie je možné navrátenie do predchádzajúceho stavu a vo veci sp. zn. 9 C 13/2007 bolo vydané predbežné opatrenie, aj bez návrhu povolil odklad exekúcie v časti predaja označenej nehnuteľnosti. Dôvod na povolenie odkladu exekúcie ako celku však okresný súd nezistil.

Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie z 27. augusta 2008, v ktorom poukázala na to, že uznesenie exekučného súdu sp. zn. 1 Er 71/2007 z 12. augusta 2008 vydala sudkyňa, ktorá vo veci nie je zákonnou sudkyňou. Ďalej uviedla, že 12. februára 2007 podala okresnému súdu žalobu o určenie platnosti jej odstúpenia od zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva z 29. marca 2006, o ktorej sa vedie konanie pod sp. zn. 9 C 40/2007 a dosiaľ nebolo právoplatne skončené. Keďže oprávnený previedol spoluvlastnícky podiel na byte vo veľkosti $\frac{1}{2}$ kúpnu zmluvou z 27. novembra 2007 I. L. a túto zmluvu považuje sťažovateľka za neplatnú, podala okresnému súdu žalobu o určenie jej neplatnosti, o ktorej sa vedie konanie pod sp. zn. 15 C 115/2007 a nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Sťažovateľka uzatvorila s oprávneným 29. marca 2006 aj zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva, ktorej predmetom bola chata v M. vo vlastníctve sťažovateľky. Ide o nehnuteľnosť zapísanú na LV č. 71, ako chata súp. č. 265 a parc. č. 565/1 a parc. č. 566, okres N., obec M., k. ú. M., na ktorom je ako výlučný vlastník tejto nehnuteľnosti vedený oprávnený. V týchto súvislostiach poukázala sťažovateľka na to, že podľa jej názoru mala byť kúpna cena za $\frac{1}{2}$ bytu, ktorú získal oprávnený jeho predajom a ktorá predstavovala 3 200 000 Sk, ako aj hodnota chaty v M., ktorá predstavuje podľa názoru sťažovateľky sumu 2 090 000 Sk, odpočítaná od jej dlhu, pre ktorý sa vedie voči nej exekúcia. V súvislosti so zmluvou o zabezpečení záväzku prevodom práva, ktorej predmetom bola chata v M., podala sťažovateľka žalobu o určenie platnosti jej odstúpenia od tejto zmluvy a žalobu o určenie neplatnosti tejto zmluvy, o ktorých sa vedú dosiaľ právoplatne neskončené konania pred okresným súdom pod sp. zn. 24 C 100/2008 a sp. zn. 25 C 100/2008. Vo svojom odvolaní poukázala sťažovateľka aj na to, že I. L. je advokátskym koncipientom Mgr. M. L. v spoločnej advokátskej kancelárii s oprávneným.

Na výzvu ústavného súdu uviedla sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 28. októbra 2008, že proti napadnutému rozhodnutiu odvolanie nepodala vychádzajúc z obsahu poučenia uvedeného na rozhodnutí. Sťažovateľka svoju sťažnosť doplnila podaním z 8. decembra 2008, v prílohe ktorého doručila ústavnému súdu kópie niektorých listín založených v exekučnom spise.

Na výzvu ústavného súdu okresný súd podaním sp. zn. Spr. 3764/08 z 3. decembra 2008 oznámil, že v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 1 Er 72/2007 v čase vydania rozhodnutia z 12. augusta 2008 zákonná sudkyňa JUDr. T. K. bola práceneschopná a v zmysle platného rozvrhu práce na rok 2008 pre okresný súd bola jej zastupujúcou sudkyňou JUDr. G. B.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo,

ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

1. Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti sťažovateľky, v ktorej namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že okresný súd jej návrhu na odklad exekúcie nevyhovel, hoci podľa názoru sťažovateľky pre povolenie odkladu exekúcie boli splnené podmienky a napriek tomu okresný súd dospel k opačnému záveru, pretože pri vydaní napadnutého uznesenia ignoroval dôvody a na ich preukázanie k návrhu pripojené listinné dôkazy sťažovateľky, nevzal do úvahy existenciu prebiehajúceho súdneho konania pred okresným súdom sp. zn. 9 C 13/2007 a v ňom vydané právoplatné predbežné opatrenie.

Okresný súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 1 Er 71/2007 zo 6. augusta 2008 najprv zhrnul obsah spisu, obsah podania súdneho exekútora z 31. januára 2008, ktorým sa na výzvu okresného súdu vyjadril k návrhu povinnej na odklad exekúcie v tom zmysle, že návrh sťažovateľky je účelový a zameraný na ďalšie spôsobenie prietáhov v exekučnom konaní, a obsah podania oprávneného, ktoré na výzvu okresného súdu doručil 1. februára 2008 a v ktorom poukázal na to, že sťažovateľka opätovne žiada o odklad exekúcie z tých istých dôvodov, neuviedla dôvody, ktoré sú zákonnými dôvodmi na zastavenie exekúcie, keďže takýmto dôvodom nie je ani existencia predbežného opatrenia v konaní sp. zn. 9 C 13/2007, pretože jeho existencia nebráni výkonu exekúcie, a poukázal aj na to, že v dôsledku nezaplatenie dane z pridanej hodnoty sťažovateľkou, musel požiadať o odklad

splnenia tejto povinnosti správcu dane, čo má za následok penalizáciu vo výške trojnásobku základnej úrokovej sadzby Národnej banky Slovenska. Pokiaľ ide o dôvody zamietnutia návrhu na povolenie odkladu exekúcie v prospech sťažovateľky, okresný súd uviedol:

„Aby súd povolil odklad exekúcie je potrebné, aby boli súčasne splnené podmienky ustanovené v § 56 ods.1 Exekučného poriadku, t. z., že povinný sa musí bez svojej viny ocitnúť prechodne v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky a zároveň oprávnený by nemohol byť odkladom exekúcie vážne poškodený. Alebo súd môže odklad exekúcie povoliť v prípade, že možno očakávať, že exekúcia bude zastavená.

V súlade s citovanými ustanoveniami a na základe zisteného skutkového stavu súd nepovolil odklad exekúcie, nakoľko povinný žiadnymi dokladmi nepreukázal, že exekúcia by mala pre povinného zvlášť nepriaznivé dôsledky a oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený a ani nemožno očakávať, že exekúcia bude zastavená, naopak zo spisového materiálu je zrejmé, že oprávnený by bol odkladom exekúcie vážne poškodený a preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.“

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ

rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že okresný súd na argumentáciu sťažovateľky reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu.

Ako vyplýva z podanej sťažnosti, sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého v danom prípade neboli splnené podmienky umožňujúce okresnému súdu odklad exekúcie povoliť.

Podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku na návrh povinného môže súd povoliť odklad exekúcie, ak sa povinný bez svojej viny ocitol prechodne v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky a oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený. Odklad exekúcie možno povoliť iba na návrh povinného, ktorý je fyzickou osobou.

Povolenie odkladu exekúcie podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku, teda z tzv. sociálneho dôvodu, prichádza do úvahy iba v prípade, ak sú súčasne splnené tieto podmienky:

1. povinný je fyzickou osobou,
2. povinný o odklad exekúcie požiadal,
3. povinný sa bez svojej viny ocitol v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky,
4. povinný sa ocitol v takomto postavení iba prechodne,
5. oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený.

Podmienku uvedenú v bode 3, teda pojem „zvlášť nepriaznivých následkov“, treba vykladať tak, že o tento prípad pôjde iba vtedy, ak následky neodkladného výkonu exekúcie

spočívajú v ohrození základných životných istôt. Podmienku uvedenú v bode 4 treba vykladať zasa tak, že ide o dôvod, ktorý je iba prechodný, teda nie je dlhodobý alebo trvalý. To znamená, že ide o dôvod, v súvislosti s ktorým možno opodstatnene očakávať, že časom odpadne a v exekúcii bude možné pokračovať. Preto trvalý stav takéhoto sociálneho postavenia povinného vylučuje možnosť z tohto dôvodu povoliť na jeho návrh odklad exekúcie.

V konaní o povolenie odkladu exekúcie ťaží povinného nielen bremeno tvrdenia, pokiaľ ide o naplnenie podmienok povolenia odkladu exekúcie, ale i dôkazné bremeno, pokiaľ ide o preukázanie ich naplnenia. Toto dôkazné bremeno unesie povinný iba v prípade, ak splnenie podmienok na odklad exekúcie vyplýva z obsahu exekučného spisu alebo dôkazov, ktoré exekučnému súdu predloží alebo ktoré označí.

Podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku aj bez návrhu môže súd povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená (§ 57).

Povolenie odkladu exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku predpokladá preukázanie povinným takých okolností, z ktorých vyplýva, že možno dôvodne očakávať zastavenie exekúcie v dôsledku splnenia podmienok stanovených na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku. Pred povolením odkladu exekúcie z tohto dôvodu by malo byť teda dostatočne osvedčené, že sa začalo konanie alebo iný právny postup, ktorého výsledkom môže byť právna skutočnosť spôsobujúca zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku. Takouto skutočnosťou je vždy rozhodnutie súdu o odklade vykonateľnosti exekučného titulu, ktoré môže byť vydané aj v konaní o obnove konania (§ 233 OSP), resp. situácia, s ktorou odklad vykonateľnosti spája právo, napr. povolenie obnovy konania (§ 234 ods. 3 OSP). Takouto skutočnosťou však automaticky nie je akékoľvek súdne konanie začaté povinným, ktorým spochybňuje platnosť alebo účinky exekučného titulu.

Ako vyplýva i z tvrdení sťažovateľky, dosiaľ okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 13/2007 právoplatne nerozhodol. Predbežné opatrenie vydané v tomto konaní

nepredstavuje prekážku prebiehajúcej exekúcie, pretože ukladá povinnosť iba oprávnenému. Do prebiehajúcej exekúcie nemôže zasiahnuť iný súd, než súd exekučný.

Vykladať podmienky, za splnenia ktorých môže exekučný súd exekúciu zastaviť podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku, je potrebné tak, aby sa dosiahla spravodlivá rovnováha, a dôsledne porovnať následky nepovolania odkladu exekúcie pre povinného a následky jeho povolenia pre oprávneného tak, aby ani oprávnený nebol povolením odkladu exekúcie vážne poškodený.

Podľa názoru ústavného súdu okresný súd vykonal ústavne súladný výklad platných právnych predpisov, ktorý nie je svojvoľný a nepopiera zmysel interpretovaných a použitých právnych noriem.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom okresného súdu týkajúcim sa existencie dôvodov na povolenie odkladu exekúcie. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II.ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I.ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, ak

v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu jasným a zrozumiteľným spôsobom reaguje na všetky pre vec z hľadiska právneho i skutkového podstatné argumenty sťažovateľky obsiahnuté v jej návrhu na povolenie odkladu exekúcie. Takéto odôvodnenie považuje ústavný súd za dostatočné, ústavne konformné a spôsob aplikácie dotknutých noriem okresným súdom za zlučiteľný s ústavou i medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Zo záverov okresného súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecnezáväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Výklad dotknutých právnych noriem zodpovedá zároveň princípom rozumného usporiadania práv a povinností dotknutých subjektov. Závery okresného súdu, pokiaľ ide o existenciu dôvodov na povolenie odkladu exekúcie, nemožno preto považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako zjavne neopodstatnenú.

Pre úplnosť ústavný súd zdôrazňuje, že sa bližšie nezaoberal sťažovateľkou tvrdenými dôvodmi na zastavenie exekúcie, pretože o jej návrhu na zastavenie exekúcie dosiaľ okresný súd nerozhodol.

2. Sťažovateľka v ďalšej časti sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietala porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že napadnuté rozhodnutie vydala sudkyňa JUDr. G. B., ktorá pre vec nebola zákonnou sudkyňou, keďže zákonnou sudkyňou podľa názoru sťažovateľky bola iba JUDr. T. K.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15a ods. 1 OSP účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 OSP uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý vec má prejednávať a rozhodnúť.

Podľa § 15 ods. 2 OSP účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide, alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

Z obsahu pripojeného spisu, ako aj z vyjadrenia sťažovateľky nevyplýva, že by túto možnosť pred súdom využila. V sťažnosti sťažovateľka tvrdí, že postup predsedníčky súdu považuje za nezákonný, spočívajúci predovšetkým v tom, že vo veci konala, aj keď jej to neprislúchalo v rozpore s rozvrhom práce súdu. Za tých okolností mala sťažovateľka využiť možnosť už citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. O jej námietke by rozhodoval v konečnom dôsledku nadriadený súd, ktorý by sa zaoberal aj ňou vznesenými námietkami, zahrňujúcimi v sebe aj rozvrh práce na namietanom súde.

Za uvedených okolností, keďže sťažovateľka nevyužila možnosť postupu podľa uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, je sťažnosť v tomto smere podaná ústavnému súdu neprípustná, a preto ju bolo treba odmietnuť.

Okrem toho ústavný súd vyzval okresný súd na predloženie rozvrhu práce okresného súdu na rok 2008 a jednotlivých dodatkov k nemu prijatých (ďalej len „rozvrh práce“) a po jeho doručení vyzval okresný súd na vyjadrenie, z akého dôvodu, vo veci sťažovateľky vydala napadnuté rozhodnutie sudkyňa JUDr. G. B. Keďže z podania okresného súdu sp. zn. Spr. 3764/08 z 3. decembra 2008 vyplynulo, že v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 1 Er 72/2007 v čase vydania napadnutého rozhodnutia zákonná sudkyňa JUDr. T. K. bola práceneschopná a v zmysle platného rozvrhu práce pre okresný súd bola

jej zastupujúcou sudkyňou JUDr. G. B., ústavný súd skúmal správnosť tohto tvrdenia okresného súdu vo väzbe na ním už prv predložený rozvrh práce.

Ako vyplynulo z rozvrhu práce v jeho pôvodnom znení, predsedníčka senátu JUDr. T. K. mala pridelené okrem iného v roku 2008 k 31. decembru 2007 nevybavené veci reg. Er, 1 Er, 1 Erd, 1 Ercud a do rozsahu jej pôsobnosti patrilo konanie a rozhodovanie vo veciach udelenia poverenia za vykonanie exekúcie a ďalších veciach podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v platnom znení. Zastupujúcou sudkyňou JUDr. T. K. bola určená JUDr. J. G.

Rozvrh práce v jeho pôvodnom znení bol následne zmenený okrem iného aj dodatkom č. 2 k rozvrhu práce z 21. januára 2008, ktorý nadobudol účinnosť 23. januára 2008. Podľa čl. III tohto dodatku bola zastupujúcou sudkyňou JUDr. T. K. určená JUDr. G. B., s ktorou sa vzájomne zastupovala.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a s poukazom na to, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané 6. augusta 2008, teda po nadobudnutí účinnosti dodatku č. 2 k rozvrhu práce okresného súdu, dospel ústavný súd k záveru, že pokiaľ napadnuté rozhodnutie vydala JUDr. G. B., vydala ho ako zastupujúca sudkyňa JUDr. T. K., a teda ako zákonná sudkyňa podľa § 3 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v platnom znení.

Preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky, v ktorej namietala porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi, podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2009